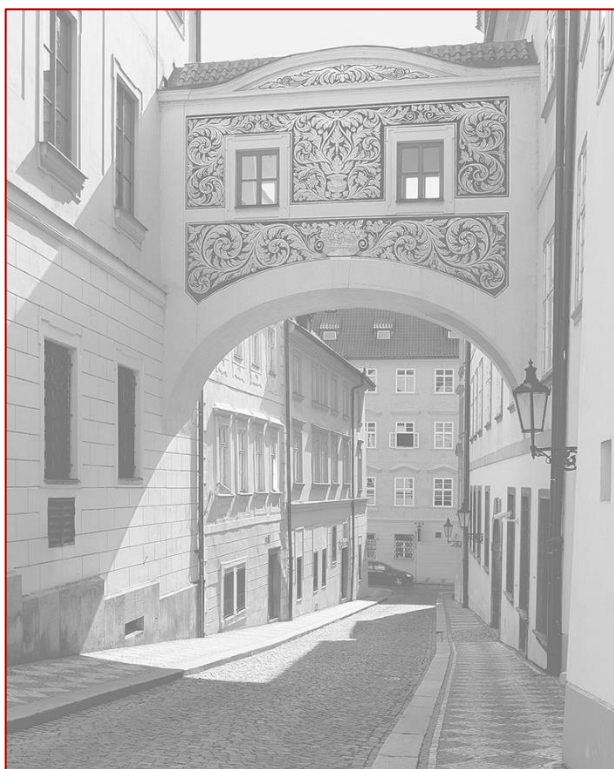

PŘEHLED SZBP EU

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Přehled SZBP č. 2/2020
Únor 2020
autor: Klára Ibrahim

Obsah:

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	4
Předčasné parlamentní volby v Ázerbájdžánu	4
Popis problematiky	4
Závěry pozorovací mise OBSE	4
Mnichovská bezpečnostní konference	5
Popis problematiky	5
Zahájení činnosti delegace EU v Londýně	6
Zpráva o provádění dohody o přidružení mezi EU a Gruzii	6
Zasedání Rady pro zahraniční věci	7
Sýrie	7
Zimbabwe	7
Priority EU v rámci fór OSN pro lidská práva na rok 2020	8
Bělorusko	8
Libye	9
Zahraničněpolitická témata na zasedání Evropské rady	9
Prohlášení k situaci v Sýrii	9
Zahraničněpolitická témata na zasedání GAC	10
Budoucí vztahy EU – Velká Británie	10
Rozšiřování EU	10
Zasedání Společné komise pro JCPOA	11

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Ibrahim, K.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP Č. 2/2020	První vydání edice: leden 2005
Datum: únor 2020	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: Ázerbájdžán; bezpečnost; Mnichovská konference; Brexit; Gruzie; FAC; Evropská rada; GAC; SZBP; Sýrie; Zimbabwe; OSN; Bělorusko; Libye; rozšiřování EU; JCPOA	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni

Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

OBSAH

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....	4
Předčasné parlamentní volby v Ázerbájdžánu	4
Mnichovská bezpečnostní konference	5
Zahájení činnosti delegace EU v Londýně	6
Zpráva o provádění dohody o přidružení mezi EU a Gruzii	6
Zasedání Rady pro zahraniční věci	7
Zahraničněpolitická témata na zasedání Evropské rady	9
Zahraničněpolitická témata na zasedání GAC	10
Zasedání Společné komise pro JCPOA	11

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

Předčasné parlamentní volby v Ázerbájdžánu

Popis problematiky

Dne 9. února 2020 se uskutečnily předčasné parlamentní volby v Ázerbájdžánu. Předčasné volby se uskutečnily na žádost parlamentu, téměř devět měsíců před řádným termínem. Parlament svou žádost odůvodnil potřebou harmonizovat svou legislativní činnost s tempem hospodářských, soudních a sociálních reforem navržených prezidentem İlhamem Alijevem. Parlament má 125 členů, kteří jsou voleni na základě prostého většinového systému v jednomandátových volebních okrscích na pětileté funkční období. Dle informací Ústřední volební komise Ázerbájdžánu byla volební účast 46,84 %¹, ve čtyřech volebních okrscích byly výsledky zneplatněny a zvoleno tak bylo 121 poslanců². Ázerbájdžánskému parlamentu dominuje strana Nový Ázerbájdžán (YAP) podporující prezidenta Alijeva, která měla v odcházejícím parlamentu většinu 65 křesel. Dle odhadů v předčasných parlamentních volbách strana YAP svou pozici ještě posílila a získala dvoutřetinovou většinu křesel. Opozici poté tvoří strany, které však z velké části podporují YAP a nezávislí kandidáti, kteří však tradičně hlasují v souladu s YAP.³ Vzhledem k tomu, že komunální volby, které se konaly 23. prosince 2019, byly provázány četnými stížnostmi na nesrovnalosti, včetně případů vícenásobného hlasování a zastrahování novinářů, část opozičních sil, včetně zastřešující organizace Národní rada demokratických sil (NCDF), předčasné parlamentní volby bojkotovala.⁴

Závěry pozorovací mise OBSE

Dle závěrů pozorovací mise, kterou na předčasné volby vyslala OBSE⁵, proběhly volby v omezujícím právním a politickém prostředí, které bránilo skutečné politické konkurenci. Některým případným kandidátům bylo odepřeno právo kandidovat a voličům nebyla poskytnuta skutečná možnost volby vzhledem k chybějící politické diskuzi. Byly zaznamenány případy vyvíjení nátlaku na voliče, kandidáty a jejich zástupce. Volební správa disponovala dostatečnými zdroji a dodržela zákonné lhůty a Ústřední volební komise vyvinula úsilí, aby jednala transparentně a byla vstřícná vůči mezinárodním pozorovatelům. V průběhu volebního dne došlo poté k významným porušením

¹ Central Election Commission finalized Elections to Milli Majlis. Msk.gov.az [online], 25/2/2020 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <http://www.msk.gov.az/en/newsmask/1156/>.

² Early Elections to Milli Majlis, republic of Azerbaijan, Protocol. Msk.gov.az [online], 25/2/2020 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: http://www.msk.gov.az/uploads/MM-2020/Protokol/PR_CEC_MM_2020.pdf.

³ Ruling Party Declares Victory In Azerbaijan's Parliamentary Elections. Rferl.org [online], 9/2/2020 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-vote-millimajlis-aliyev-parliament/30424655.html>.

⁴ Azerbaijan ahead of the parliamentary elections. Europarl.europa.eu [online], February 2020 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2020/646165/EPRS_ATA\(2020\)646165_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2020/646165/EPRS_ATA(2020)646165_EN.pdf).

⁵ Statement on Preliminary Findings and Conclusion. Osce.org [online], 13/2/2020 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.osce.org/odihr/elections/azerbaijan/445759?download=true>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

postupů během sčítání hlasů a sestavování výsledků, což vyvolává obavy, zda byly výsledky stanoveny čestně. Přesto, že právní rámec pro financování kampaní je obecně ustanoven, mnoho klíčových ustanovení, včetně ustanovení o darech, dohledu a sankcích, nebylo implementováno, čímž se omezila transparentnost a účinnost systému financování kampaní.

Evropská unie v reakci na zprávu OBSE prostřednictvím mluvčí uvedla, že lituje, že je stále třeba řešit dlouhodobá doporučení OBSE/ODIHR a Benátské komise Rady Evropy, EU je připravena v tomto procesu pomoci.⁶

Mnichovská bezpečnostní konference

Popis problematiky

Ve dnech 14. – 16. února 2020 se uskutečnil 56. ročník Mnichovské bezpečnostní konference, které se již tradičně zúčastnili světoví političtí lídři, zástupci akademické obce a občanské společnosti. Konferenci předsedá již od roku 2008 německý diplomat Wolfgang Ischinger. Hlavním tématem konference byla otázka slábnoucí úlohy Západu ve světě, tzv. „Westlessness“. Zasedání konference předchází vydání Mnichovské bezpečnostní zprávy⁷, která obsahuje exkluzivní data o aktuálních otázkách bezpečnostní politiky. Mnichovská bezpečnostní zpráva 2020 zanalyzovala současný vývoj bezpečnostní politiky v Číně, Evropě, Rusku a Spojených státech a dále zkoumá regionální dynamiku ve Středomoří, na Středním východě a v jižní Asii. Kromě toho poskytla informace o otázkách bezpečnosti v oblasti vesmírné politiky a klimatu, jakož i o hrozbách vyplývajících z nových technologií a stále více nadnárodního pravicového extremismu.

Evropskou unii na konferenci zastupoval vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell, který se v jejím rámci zúčastnil kulatého stolu s představiteli zemí Západního Balkánu, neformálního evropského ministerského zasedání o koalici proti ISIS v Iráku, prvního zasedání Mezinárodního kontrolního výboru, ustanoveného na berlínské konferenci o Libyi v lednu 2020⁸ a řady dvoustranných setkání na vysoké úrovni, během nichž diskutoval mimo jiné o regionální situaci v Perském zálivu a na Středním východě a perspektivách mírového procesu na Blízkém východě, mimo jiné i s ministrem zahraničních věcí Kuvajtu, Saúdské Arábie, Ománu a Iráku, Ruska, Číny a Turecka.⁹

⁶ Azerbaijan: Statement by the Spokesperson on the early parliamentary elections. Eeas.europa.eu [online], 11/2/2020 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/74461/azerbaijan-statement-spokesperson-early-parliamentary-elections_en.

⁷ Munich Security Report 2020. Securityconference.org [online], 2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://securityconference.org/en/publications/munich-security-report-2020/>.

⁸ Více informací viz Přehled SZBP EU 1/2020, s. 5-6. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁹ Josep Borrell concludes participation in Munich Security Conference. Eeas.europa.eu [online], 17/2/2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/74715/josep-borrell-concludes-participation-munich-security-conference_en.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Zahájení činnosti delegace EU v Londýně

Od 1. února 2020 Spojené království není členem Evropské unie a stává se tak vůči EU třetí zemí. Od tohoto dne začalo v Londýně fungovat diplomatické zastoupení EU, které zajišťuje delegace EU podléhající vysokému představiteli EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepu Borrellovi. Vedoucím delegace byl jmenován velvyslanec João Vale de Almeida (Portugalsko), který v minulosti působil také jako velvyslanec EU ve Spojených státech (2010 – 2014) a velvyslanec EU při OSN (2015 – 2019). Delegace EU v Londýně bude, kromě obvyklých pravomocí, hrát klíčovou úlohu pro zajištění provádění dohody o vystoupení Spojeného království.¹⁰ Dohoda o odstoupení stanovuje 11měsíční přechodné období do konce roku 2020, během něhož se budou právní předpisy EU nadále vztahovat na i ve Spojeném království. Obchodní vztahy a práva osob na volný pohyb zůstanou také nezměněna. Toto dočasné období bude využito k dojednání dohody o budoucích vztazích mezi EU a Spojeným královstvím.

Zpráva o provádění dohody o přidružení mezi EU a Gruzii

Dne 6. února vydala Evropská komise 4. Zprávu o provádění dohody o přidružení mezi EU a Gruzii¹¹. Zpráva se zabývá aktuálním plněním závazků Gruzie v rámci dohody o přidružení mezi EU a Gruzii za uplynulý rok, od konání posledního zasedání Rady přidružení v březnu 2019 a před zasedáním nadcházející Rady přidružení na jaře 2020. Evropská komise ve zprávě uvádí, že Gruzie je nadále odhodlána plnit své závazky, proces sblížování s evropským *acquis* a evropskými normami pokračuje, zejména v oblasti lidských práv. Proces sblížování má širokou veřejnou podporu. Dle zprávy organizace NDI (National Democratic Institute), citované v dokumentu, proces přidružení podporuje 78 % obyvatel. Problémy však i nadále přetrvávají v oblasti provádění volebních reforem, posilování politického dialogu a reformy soudního systému. EU upozorňuje, že je nezbytné, aby se příští parlamentní volby konaly ve svobodném a spravedlivém prostředí a aby se výběrová řízení pro soudce Nejvyššího soudu řídila všemi doporučeními Benátské komise a byly provedeny transparentním způsobem a v souladu se skutečným postupem jmenování založeným na zásluhách. V roce 2020 bude klíčové provedení čtvrté vlny reforem a přijetí legislativních změn v souladu s mezinárodními doporučeními. Gruzie, jejímž největším obchodním partnerem je EU, postoupila v harmonizaci svých právních předpisů s normami EU pro usnadnění obchodu s potravinovými a nepotravinovými výrobky. Další strukturální reformy jsou zapotřebí pro zlepšení investičního prostředí a posílení Gruzinského hospodářství tak, aby bylo méně zranitelné vůči vnějšímu vývoji. V oblasti energetiky také pokračovalo úsilí o vypracování právních předpisů, celková úroveň provádění *acquis* v oblasti energetiky v Gruzii však činí pouze 25 %. Proto bude nezbytné přijmout zákony o energetické účinnosti a to i s ohledem na rostoucí naléhavost přijmutí opatření v oblasti ochrany klimatu.¹²

¹⁰ United Kingdom: Statement by the High Representative on the opening of the EU Delegation in London. Eeas.europa.eu [online], 1/2/2020 [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/73741/united-kingdom-statement-high-representative-opening-eu-delegation-london_en.

¹¹ Association Implementation Report on Georgia. Eeas.europa.eu [online], 6/2/2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/1_en_document_travail_service_conjoint_part1_v4.pdf.

¹² Georgia: EU report highlights importance of maintaining reform momentum and depolarising the political environment. Ec.europa.eu [online], 7/2/2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_172.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Zasedání Rady pro zahraniční věci

Dne 17. února zasedla v Bruselu rada pro zahraniční věci (FAC). K hlavním bodům na pořadu jednání patřila diskuze o aktuálních otázkách v oblasti SZBP. Konkrétně ministři diskutovali o mírovém procesu na **Blízkém Východě**, včetně nedávné iniciativy USA na vyřešení izraelsko-palestinského konfliktu a úloze EU při obnově politického procesu. Ministři také diskutovali o situaci ve **Venezuele** a v oblasti **Sahelu**. Rada také jednala o **vztazích mezi EU a Africkou unií (AU)** s cílem stanovit politické směry pro budoucí strategické priority s Afrikou a koordinovat kontakty s africkými partnery před nadcházejícími důležitými zasedáními. Těmi bude především zasedání ministrů zahraničních věcí EU a AU a nadcházející 6. summit EU a Africké unie, který se bude konat v říjnu 2020 v Bruselu. V této souvislosti vydala Evropská komise dne 4. března 2020 společné sdělení „*Směrem ke komplexní strategii s Afrikou*“. Během neformálního pracovního oběda vedli ministři zahraničních věcí rozpravu s indickým ministrem pro vnější záležitosti Subrahmanymem Jaishankarem v souvislosti s plánovaným 15. summitem EU – Indie, který se měl konat dne 13. března v Bruselu, ale 5. března představitelé Indie a EU rozhodli o posunutí konání summitu na neurčito z důvodu epidemie nového typu koronaviru.¹³

Sýrie

Rada zběžně diskutovala o krizi v severozápadní Sýrii, kde vojenská ofenziva syrského režimu a jeho spojenců vede k humanitární krizi v Idlíbu a ohrožuje stabilitu v širším regionu. V souvislosti s krizí v Sýrii Rada rozhodla¹⁴ o doplnění osmi předních podnikatelů a dvou subjektů, které jsou s nimi spojeny, na seznam osob a subjektů, na něž se vztahují sankce vůči syrskému režimu a jeho stoupencům. Z jejich činnosti měl přímý prospěch Asadův režim, mimo jiné prostřednictvím projektů umístěných na půdě, kterou režim vyvlastnil osobám, jež byly v důsledku konfliktu vysídleny. Seznam sankcí nyní zahrnuje 277 osob a 71 subjektů, na něž se vztahuje zákaz cestování a zmrazení majetku. Mezi sankce EU, které jsou v současnosti vůči Sýrii uplatňovány, patří mimo jiné ropné embargo, omezení určitých investic, zmrazení majetku syrské centrální banky drženého v EU, omezení vývozu zařízení a technologií, které by mohly být použity k vnitřním represím, stejně jako zařízení a technologií pro monitorování nebo odposlechy internetové či telefonní komunikace. Sankce vůči Sýrii byly poprvé zavedeny v roce 2011 a jsou každoročně přezkoumávány, přičemž příští přezkum má být uzavřen do 1. června 2020.¹⁵

Zimbabwe

Rada FAC přijala závěry o Zimbabwe. V závěrech uvádí, že absence zásadních reforem, další omezování demokratického prostoru a korupce přispěly k současné zhoršující se humanitární krizi a k problematické ekonomické a sociální situaci v Zimbabwe. Zimbabwe v současnosti zažívá akutní humanitární krizi, jejíž součástí je i vážná krize v oblasti potravinového zabezpečení, kterou dále zhoršuje změna klimatu. Rada v závěrech zdůrazňuje, že EU nadále podporuje obyvatele

¹³ Rada pro zahraniční věci, 17. února 2020, Hlavní výsledky. Consilium.europa.eu [online], 17/2/2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2020/02/17/>.

¹⁴ Prováděcí rozhodnutí Rady 2020/212 ze dne 17. února 2020, kterým se provádí rozhodnutí 2013/255/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii. Eur-lex.europa.eu [online], 17/2/2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D0212&from=CS>.

¹⁵ Sýrie: Rada doplnila na seznam sankcí osm podnikatelů a dva subjekty. Consilium.europa.eu [online], 17/02/2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/02/17/syria-eu-adds-eight-businessmen-and-two-entities-to-sanctions-list/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Zimbabwe v různých oblastech, jako je hospodářský rozvoj, primární zdravotní péče či budování odolnosti, mimo jiné prostřednictvím humanitární pomoci. Rada v závěrech také opětovně uvedla, že i nadále podporuje hospodářské a politické reformy v Zimbabwe a politický dialog EU - Zimbabwe, který byl obnovený v roce 2019. V souvislosti s vývojem v Zimbabwe se Rada rozhodla obnovit své zbrojní embargo a ponechat na jeden rok v platnosti cílené zmrazení majetku namířené proti společnosti *Zimbabwe Defence Industries* o jeden rok, tedy do 20. února 2021. V případě čtyř osob byla stávající omezující opatření pozastavena.¹⁶

Priority EU v rámci fór OSN pro lidská práva na rok 2020

Rada FAC přijala každoroční závěry o prioritách, jimiž se má EU řídit v roce 2020 v rámci fór OSN pro lidská práva. U příležitosti letošního 75. výročí vstupu v platnost Charty OSN Evropská unie opětovně potvrzuje, že se bude zasazovat o mezinárodní řád založený na pravidlech a ochrana lidských práv je důležitou součástí tohoto úsilí. EU je připravena v průběhu roku 2020 hájit a prosazovat systém OSN pro lidská práva jako jednu z priorit své vnější činnosti. EU bude i nadále využívat všech dostupných nástrojů, aby splnila své závazky v oblasti lidských práv, a to i v rámci Rady OSN pro lidská práva, Valného shromáždění OSN, Rady bezpečnosti OSN a veškerých dalších příslušných fór. EU bude rovněž věnovat větší pozornost vazbě mezi lidskými právy a životním prostředím a dopadům digitálních technologií na ochranu lidských práv. EU se bude také zasazovat o své tematické priority v oblasti lidských práv včetně odmítání trestu smrti a mučení, prosazování odpovědnosti, mezinárodního humanitárního práva, základních svobod, nediskriminace, práv dětí a celosvětové podpory obránců lidských práv.¹⁷

Bělorusko

Rada FAC se rozhodla prodloužit omezující opatření vůči Bělorusku o jeden rok, do 28. února 2021. Mezi tato opatření patří embargo na zbraně a na vybavení, které lze použít k vnitřní represi, jakož i zmrazení aktiv a zákaz cestování pro čtyři osoby, které mají souvislost s nevyřešenými zmizeními dvou opozičních politiků, jednoho podnikatele a jednoho novináře v roce 1999 a 2000. Omezující opatření vůči Bělorusku byla původně zavedena v roce 2004 v reakci na zmizení uvedených čtyř osob. V roce 2011 byla přijata dodatečná omezující opatření proti těm, kteří se podílejí na porušování mezinárodních volebních standardů a mezinárodního práva v oblasti lidských práv a na zásazích proti občanské společnosti a demokratické opozici. Zbrojní embargo bylo zavedeno ve stejném roce. Dne 15. února 2016 se poté Rada rozhodla zrušit omezující opatření proti 170 jednotlivcům a čtyřem společnostem a zachovat zbrojní embargo a sankce proti těmto čtyřem osobám.¹⁸

¹⁶ Zimbabwe – závěry Rady (17. února 2020). Consilium.europa.eu [online], 17/02/2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5992-2020-INIT/cs/pdf>.

¹⁷ Lidská práva: EU přijala závěry o prioritách EU v rámci fór OSN pro lidská práva na rok 2020. Consilium.europa.eu [online], 17/02/2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/02/17/human-rights-eu-adopts-conclusions-on-eu-priorities-at-united-nations-human-rights-fora-in-2020/>.

¹⁸ Belarus: EU prolongs arms embargo and sanctions against 4 individuals for one year. Consilium.europa.eu [online], 17/02/2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/02/17/belarus-eu-prolongs-arms-embargo-and-sanctions-against-4-individuals-for-one-year/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Libye

Ministři byli informováni o výsledcích prvního zasedání Mezinárodního kontrolního výboru (ICF), ustaveného na berlínské konferenci o Libyi v lednu 2020¹⁹, který se poprvé sešel v rámci Mnichovské bezpečnostní konference ve dnech 14. – 16. února 2020²⁰. Po vyslechnutí informace o aktuální situaci v Libyi dosáhli ministři politické dohody o **zahájení nové operace ve Středomoří** zaměřené na uplatňování zbrojního embarga, které uložila Rada bezpečnosti OSN. K vedlejším úkolům operace bude patřit i boj proti organizované trestné činnosti odpovědné za migraci a výcvik libyjské pobřežní stráže a námořnictva. Nová operace bude zahrnovat letecké, družicové a námořní prostředky a její místo působení bude vymezeno v souladu s dohodnutým mandátem. Ministři se shodli na tom, že operace bude pečlivě monitorována z hlediska možného dopadu na migrační toky a v některých případech může vést ke stažení námořních prostředků z příslušné oblasti.²¹ Zahájení nové operace posílí dosavadní mise a operace cílené podpory EU v Libyi, kterými jsou především operace EUNAVFOUR MED Sophia²², jejímž cílem je bojovat proti obchodování s lidmi a pašování lidí narušením zločineckých sítí a jejich obchodního modelu, mise EUBAM²³ Libya, podporující libyjské orgány v oblasti správy hranic, vymáhání práva a trestního soudnictví a EULPC (Styčná a plánovací buňka EU), jejímž cílem je podpořit demokratický přechod v Libyi prostřednictvím posílení bezpečnosti v úzké koordinaci s OSN, libyjskými orgány, klíčovými partnery a regionálními aktéry.²⁴ Akce SBOP v Libyi se doplňují a koordinují s akcemi působícími v Sahelu.

Zahraničněpolitická témata na zasedání Evropské rady

Ve dnech 20. – 21. února se v Bruselu uskutečnilo mimořádné zasedání Evropské rady. Hlavním tématem bylo jednání o dlouhodobém rozpočtu EU na období 2021 – 2027. Vzhledem ke stupňující se krizi v severozápadní Sýrii vydala Evropská rada také prohlášení k situaci v Idlíbu.

Prohlášení k situaci v Sýrii

V prohlášení²⁵ Evropská rada uvádí, že obnovená vojenská ofenzíva v Idlíbu vedená syrským režimem a jeho podporovateli působí nesmírné lidské utrpení a je nepřijatelná. EU vyzývá všechny aktéry k okamžitému ukončení nepřátelských akcí a všechny strany konfliktu naléhavě vyzývá, aby v plné míře dodržovaly své závazky vyplývající z mezinárodního humanitárního práva a z mezinárodního práva v oblasti lidských práv a aby poskytovatelům humanitární pomoci umožnili

¹⁹ Více k tématu viz Přehled SZBP EU 1/2020, s. 4 – 6. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

²⁰ Co-Chair's Statement on the launching of the International Follow-up Committee on Libya. Auswaertiges-amt.de [online], 16/02/2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/-/2307364>.

²¹ Rada pro zahraniční věci, 17. února 2020, Hlavní výsledky. Consilium.europa.eu [online], 17/2/2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/fac/2020/02/17/>.

²² EUNAVFOR MED Operation Sophia. Opreationsophia.eu [online], cit. 2020-03-06. Dostupné z:

<https://www.operationsophia.eu/>.

²³ European Union Border Assistance Mission in Libya.

²⁴ EU-Libya relations. Eeas.europa.eu [online], 25/9/2019 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/19163/EU-Libya%20relations.

²⁵ Prohlášení Evropské rady k situaci v Idlíbu. Consilium.europa.eu [online], 21/2/2020 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/02/21/declaration-of-the-european-council-on-the-situation-in-idlib/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

nerušený a přímý přístup ke všem, kdo ji potřebují. EU všechny strany vyzývá, aby začaly uplatňovat udržitelné příměří, zaručily ochranu civilistů a v plném rozsahu dostály svým závazkům podle memoranda ze Soči ze dne 17. září 2018. Evropská rada také zopakovala výzvu, aby byla situace v Sýrii postoupena Mezinárodnímu trestnímu soudu a všechny osoby odpovědné za porušování mezinárodního humanitárního práva a lidských práv byly hnány k odpovědnosti. EU je také odhodlána posílit humanitární pomoc, kterou poskytuje nejzranitelnějšímu civilnímu obyvatelstvu v idlíbské oblasti.

Zahraněčpolitická témata na zasedání GAC

Dne 25. února zasedla v Bruselu Rada EU pro obecné záležitosti (GAC). Ze zahraničněpolitických témat se Rada věnovala otázce budoucích vztahů EU a Velké Británie a procesu rozšiřování EU. Rada také rozhodla o prodloužení mandátu šesti zvláštních zástupců EU (*EUSR – EU Special Representative*) pro oblast Sahelu, Kosova, Afrického rohu, Střední Asie, Blízkého východu a jižního Kavkazu a krize v Gruzii.²⁶

Budoucí vztahy EU – Velká Británie

Rada přijala rozhodnutí²⁷, jímž schvaluje zahájení jednání o novém partnerství se Spojeným královstvím. Rada rovněž formálně jmenovala Evropskou komisi vyjednávačem EU a přijala směrnice pro jednání²⁸, které představují mandát, jímž se bude Komise při jednáních řídit. Mandát zahrnuje oblasti, jako je obchod, rybolov, zahraniční politika, bezpečnost a obrana, vymáhání práva a justiční spolupráce v trestních věcech. Rozhodnutí Rady a směrnice pro jednání vycházejí z doporučení, které předložila Komise dne 3. února 2020. Vycházejí rovněž z politického prohlášení, na němž se EU a Spojené království dohodly v říjnu 2019, i z pokynů Evropské rady (článek 50) z března 2018 a dubna 2017 týkajících se budoucích vztahů mezi EU a Spojeným královstvím. Vstupem dohody o vystoupení v platnost skončila lhůta podle článku 50 SEU a začalo přechodné období, které bude trvat do 31. prosince 2020. Během přechodného období bude Spojené království nadále uplatňovat právo Unie, nebude však již zastoupeno v orgánech EU. Jako další krok se Komise dohodne se Spojeným královstvím na datech prvního kola jednání. První formální jednání by se poté mělo konat začátkem března 2020.²⁹

Rozšiřování EU

Rada vzala na vědomí návrhy k revidované metodice rozšiřování, které jim předložila Evropská komise prostřednictvím sdělení z 5. února 2020 nazvaného „*Posílení procesu přistoupení – přesvědčivá perspektiva EU pro západní Balkán*“. Cílem je posílit kredibilitu a důvěru na obou

²⁶ Outcome of the Council Meeting. Consilium.europa.eu [online], 25/2/2020 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/42880/st06247-en20-vf.pdf>.

²⁷ Council decision authorising the opening of negotiations with the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland for a new partnership agreement. Consilium.europa.eu [online], 13/2/2020 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/42737/st05870-en20.pdf>.

²⁸ Annex to Council decision authorising the opening of negotiations with the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland for a new partnership agreement. Consilium.europa.eu [online], 25/2/2020 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/42736/st05870-ad01re03-en20.pdf>.

²⁹ Vztahy mezi EU a Spojeným královstvím: Rada schválila zahájení jednání a přijala směrnice pro tato jednání. Consilium.europa.eu [online], 25/2/2020 [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/02/25/eu-uk-relations-council-gives-go-ahead-for-talks-to-start-and-adopts-negotiating-directives/>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

stranách a zlepšit výsledky v daných zemích. Komise by také v nejbližší době měla předložit aktuální informace o reformním procesu v Albánii a Republice Severní Makedonii, na jejichž základě povedou ministři v březnu komplexní diskuzi o zahájení přístupových jednání s těmito kandidátskými zeměmi. K otázce zahájení přístupových jednání s Albánií a Severní Makedonií se také na základě svých závěrů z října 2019 vrátí v březnu 2020 Evropská rada. Evropská rada v říjnu 2019 nedospěla ohledně zahájení přístupových jednání s Albánií a Severní Makedonií k žádnému rozhodnutí a tím je neodsouhlasila. Proti zahájení přístupových jednání byla především Francie, Nizozemí a Dánsko s odůvodněním, že obě kandidátské země nejsou ještě dostatečně připravené.³⁰

Zasedání Společné komise pro JCPOA

Dne 26. února se ve Vídni uskutečnilo zasedání Společné komise pro Společný komplexní akční plán (*JCPOA – Joint Comprehensive Plan of Action*), íránskou jadernou dohodu. Společné komisi předsedala jménem vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku generální tajemnice ESVČ Helga Maria Schmid a zúčastnili se jí zástupci Číny, Francie, Německa, Ruska, Spojeného království a Íránu. Na setkání jednali zástupci o íránských krocích vedoucích ke snížení jaderných závazků Íránu v rámci JCPOA i o obavách z dopadu odstoupení USA od dohody v květnu 2018, včetně opětovného uvalení sankcí na Írán. V této souvislosti byly vyjádřeny vážné obavy ohledně plnění íránských jaderných závazků podle dohody. Účastníci rovněž uznali, že opětovné uložení sankcí USA neumožnilo Íránu čerpat plné výhody plynoucí ze zrušení sankcí dle dohody. Všichni účastníci znovu potvrdili význam zachování dohody a připomněli, že je klíčovým prvkem globální architektury nešíření jaderných zbraní. Účastníci také uvítali pozitivní vývoj ve zpracování prvních transakcí v rámci podpůrného nástroje INSTEX (*Instrument in Support of Trade Exchanges*)³¹, jenž by měl umožnit legitimní obchod evropských firem s Íránem bez toho, aby byly porušovány americké sankce, i skutečnost, že se k nástroji INSTEX přidaly další čtyři evropské země.³²

³⁰ Více informací k tématu viz Přehled SZBP EU 10/2019, s. 5-6. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

³¹ Nástroj INSTEX byl založen 31. ledna 2019 Německem, Velkou Británií a Francií s podporou EU, v listopadu se poté připojila Belgie, Dánsko, Finsko, Nizozemí, Norsko a Švédsko.

³² JCPOA: Chair's Statement following the meeting of the Joint Commission. Eeas.europa.eu [online], 26/2/2020 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/75190/jcpoa-chairs-statement-following-meeting-joint-commission_en.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz